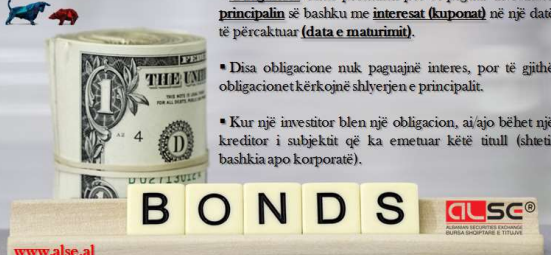

Investimi në Obligacione

- **Obligacioni** është premtimi për t'i paguar investitorit **principalin** së bashku me **interesat (kuponat)** në një datë të përcaktuar (**data e maturimit**).
- Disa obligacione nuk paguajnë interes, por të gjithë obligacionet kërkojnë shlyerjen e principalit.
- Kur një investitor blen një obligacion, ai ajo bëhet një kreditor i subjektit që ka emetuar këtë titull (shtet, bashkia apo korporatë).

www.alse.al

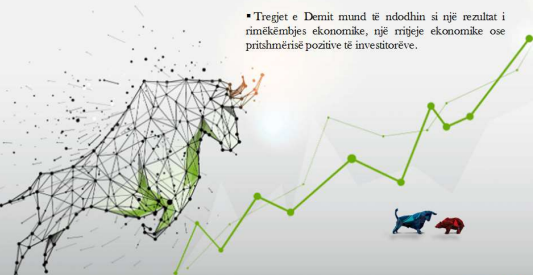
AKSIONET

- Një pjesë e një kompanie që zotërohet nga një individ ose grup personash.
- Korporatat rrisin kapitalin duke emetuar aksione dhe u japin të drejtën pronareve të aksioneve (fakionarëve) për të zotënuar pjesëritë korporatën.
- Aksionet blihen dhe shiten në një treg të organizuar që quhet **bursë**.
- Ekzistojnë disa lloje aksionesh, nga të cilat dy format më të zakonshme janë **aksionet e preferuara** dhe **aksionet e zakonshme**.

www.alse.al

Tregu i Demit

- Një periudhë e zgjatur në të cilën çmimet e titujve rriten më shpejt se mesatarja e tyre historike.
- Tregjet e Demit mund të ndodhin si një rezultat i rimëkëmbjes ekonomike, një mijëje ekonomike ose prishmërisë pozitive të investitorëve.

www.alse.al

Tregu i Arit

- Një periudhë e zgjatur në të cilën çmimet e titujve bien, shoqëruar nga një pesimizëm i gjerë.
- Tregjet e Arit zakonisht ndodhin kur ekonomia është në recesion dhe papunësia është e lartë ose kur inflacioni po mrit me hapa të shpejtë.

www.alse.al

Bono Thesari

- Një instrument borxhi i tregueshëm me afat maturimi 1 vit ose më pak, i cili emetohet nga qeveria dhe mbështetet nga besimi dhe aftësia e saj paguese.
- Maturimi i tyre varion nga 3,6 dhe 12 muaj.
- Bonot e thesarit blihen me një çmim të skontuar dhe e kthejnë vlerën e plotë nominale në datën e maturimit.
- Ndryshimi midis vlerës nominale dhe çmimit është fitimi bruto për investitorin.

www.alse.al

OFERTA PUBLIKE FILLESTARE (OPF)

- Shitja për herë të parë e aksioneve të një kompanie tek publiku investitor.
- Arsyja më e zakonshme për një kompani për të filluar një OPF është rritja e kapitalit.
- Përmes OPF kompania shet aksionet për publikun duke i listuar në Bursë.

www.alse.al

Bursat Titujve

- Bursat e Titujve janë një mekanizëm i centralizuar ku tregohen titujt e kapitalit dhe të bordit të kompanive të ofrara publikisht (të listuara).
- Ndryshimi kryesor mes Bursës së Titujve dhe Tregut nbi Banak (OTC) është prezenca e rregullave më të forta për investitorët dhe spekulantët e tregut, si dhe për kompanitë e listuara në Bursë.
- Edhe pse Tregu nbi Banak (OTC) është një treg i rregulluar nga autoritetet përkeqëse, ai është më fleksibël për sa i përket rregullave të listimit dhe tregimit.

www.alse.al

PRIMARY MARKET vs SECONDARY MARKET

Treg Primar | **Treg Sekondar**

Tregu për titujt që emetohen për herë të parë. Në tregun primar titulli shitet direkt nga emetuesi. Kjo e diferencon me tregun sekondar.

Tregu në të cilin një investitor blen shet një titull nga një investitor tjetër në vend të emetuesit, pas tregimit fillestar në treg primar.

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

- Është shpërndarja e shpërblymit nga një pjesë e fitimit të kompanisë dhe i paguhet një klasë të aksionarëve të kompanisë.
- Shpërndarja e dividendëve deklarohet nga niveli më i lartë i menaxhimit të kompanisë dhe aprovet nga Asambleja e Aksionarëve.
- Dividendët mund të shpërndahen si pagesa në para, aksione, ose mjete të tjera, megjithatë dividendët në para janë më e përdorur zakonisht.

www.alse.al

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

- Instrumente investimi të emetuara nga një korporatë, qeveria ose organizata të tjera, të cilat ofrojnë garanci për borxhin ose kapitalin.
- Titujt mund të jenë gjithashtu në formë të materializuar (një letër me vlerë që ka elementë të larta sigurie për të parandaluar falsifikimin ose mashtrimin), ose në formë të dematerializuar (të regjistruar në një sistem ose software të specializuar për të ruajtur të dhëna në formë elektronike).

www.alse.al

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

CORPORATE

BOND

Obligacione Korporate

TREASURY

BOND

Obligacione Thesari

Vs.

- Obligacionet Thesari janë instrumente financiare të cilat emetohen nga qeveria e një shteti.
- Obligacionet e Thesari paguhet si principal si bashkë me interes nga shteti i ardhur nga taksa, këtu që ato konsiderohen si instrumente financiare jo shumë të rrezikshme.
- Obligacionet Korporate janë instrumente financiare të emetuara nga korporatat.
- Obligacionet Korporate paguhet si principal si bashkë me interes nga shteti i ardhur që gjenerohen prej shërbime të korporatës.
- Obligacionet Korporate zakonisht paguhet interes me të lehtë se Obligacionet Qeveritare sepse ato janë me rrik më të lehtë se instrumentet mbledhëse e aksionit të tyre.

www.alse.al

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

Tregtimi i Kryqëzuar

Tregimet e kryqëzuara janë transaksione që ekzekutohen midis illogjive të të njëjti broker. Tregimet e kryqëzuara mund të ndahen në dy lloje:

- **Të qëllimshme** – transaksione të para organizuara midis dy klientëve të të njëjti broker, ose midis një klienti dhe vetë brokerit.
- **Normale** – transaksione që ekzekutohen gjatë orarit zyrtar të tregimit, kur rastësisht dhe jo në mënyrë të qëllimshme ka një përputhje të kërkesës ofertës midis klientëve të të njëjti broker ose midis një klienti dhe vetë brokerit.

www.alse.al

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

Tregtimi në Bllok

- Tregtimi në bllok është shiti ose blerja e një sasie të madhe titujsh.
- Tregtimi në bllok përfshin tregimin e një sasie të madhe aksionesh ose obligacionesh me një çmim të përcaktuar midis dy palëve.
- Për të zvogëluar ndikimin në çmimin e titujve, ndonjëherë tregimet bllok kryhen jashtë tregjeve të organizuara (bursave).
- Në përgjithësi, tregimi bllok kërkon të paktën 10,000 tituj, ose një vlerë obligacionesh prej 200,000\$.

www.alse.al

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

Tregu mbi Bank

- Një treg i decentralizuar, pa një vendodhje fizike, ku pjesëmarrësit e tregut tregojnë me njëri-tjetrin nëpërmjet rrugëve të ndryshme të komunikimit si telefon, email dhe sisteme elektronike të tregimit.
- Tregu mbi Bank (OTC) dhe tregu i bursës janë dy mënyrat bazike të organizimit të tregjeve financiare. Të dy këto tregje janë të rregulluara nga autoritetet përkatëse, por Tregu mbi Bank (OTC) ka rregulla më fleksibël, ndryshe nga Bursa e cila është më e standartizuar dhe më e rreptë në rregulla.
- Në Tregun mbi Bank (OTC), dealer-at vepronin si market-makers dhe kumuar çmimet me të cilat ata do të blejnë dhe shesin tituj, valuta, ose produkte të tjera financiare.
- Një tregim ndërmjet dy pjesëmarrësve në Tregun mbi Bank (OTC) mund të ekzekutohet pa detyrat e të gjerë listuar meçmimin me të cilin transaksioni është kryer, ndërkohë që në Bursë çmimet e titujve bëhen publike në fund të ditës.

www.alse.al

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

BROKER BURSE

- Profesionist që **ekzekutojnë urdhrat blerje/shitje** për aksionet dhe lloje të tjera titujsh në emër dhe për llogari të klientëve.
- Brokeri i bursës mund të njihet ndryshe si **këshillues investimesh** ose thjeshtë, **broker**.
- Brokerat e bursës punojnë zakonisht për një firmë brokerimi dhe kryejnë transaksione për **investitorët individualë** dhe **institucionalë**. Brokerat përfitojnë komisione për shërbimet e tyre.

www.alse.al

ALSC®
ALBANIAN SECURITIES EXCHANGE
BURSA SHQIPTARE E TITULLVE

Obligacione Hipotekore

- Një instrument borxhi i siguruar nga hipoteka e pronës.
- Obligacionet hipotekore mbështeten tek pasuritë e paluajtshme ose pajetë fizike që mund të likuidohen në rast vonese të pagimit të detyrimeve nga emetuesi.
- Zakonisht konsiderohen si investime të sigurta.

www.alse.al